

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L		A P A R E		REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA	
Pe an, în România	30 lei	De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet		București, CALEA RAHOVEI—5	
6 luni	16 "			Lângă Palatul justiții	
3 luni	8 "			TELEFON No. 748	
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni		Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte			

S U M A R

Contractul de Cont curent (urmarea 13-a) de d-l V. Dimitriu;

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Curtea de casație, secția II: *Sigmund Rappaport și B. Folcișiner*;

Idem: *D. Bălănescu și N. Cialic, recurs corecțional prin poștă*;

Tribunalul Ilfov, secția comercială: *Maria Brătășanu cu Schreiber & Co S-ri*;

Tribunalul Botoșani: *L. Goldman și Fani Fichman cu Paul Segal*;

Tribunalul Mahomedan din Constanța: *Anife Serife Seit Amet cu soțul ei Ablai Menlișu, p. autorizație maritală*;

Al. III supliment la Codicele de ședință al României, de I. Ph. Ghețu, Bibliografie de d-l D. Alexandresco.

CONTRACTUL DE CONT CURENT

(Urmarea 13-a) (*).

SECȚIUNEA II

Novățiunea obligațiunei constituită rimesă

Al doilea efect necesar al contractului de cont curent, și care s'ar putea zice, că mai n'a fost contestat, este novățiunea obligațiunilor, ce au alimentat contractul. Studiul acestui efect îl vom face din punctul de vedere al caracterului lui, din acel al condițiunilor, ce trebuie să intervină pentru a opera; și în fine din punctul de vedere al consecințelor, la care dă naștere. Vom împărți deci materia secțiunei în trei paragrafe.

§ I

Caracterul novățiunei

Legiitorul nostru prin art. 370 C. com. în primul său alineat prevede în mod expres, că «contractul de cont curent produce strămutarea proprietății valorilor înscrise . . . . . și novățiunea obligațiunei de mai înainte între acela care a trimis valorile și primitorul lor». Dar chiar cînd nu există o atare dispozițiune în codice, doctrina și jurisprudența țarilor, unde contractul de cont curent își făcuse mai de mult aparițiunea pe piețele comerciale, consideraă acest efect ca de esența acestuia. În adevăr, să presupunem că A este dator lui B cu o sumă oare-care în virtu-

tea unei cambii; apoi să admitem, că între aceste persoane se încheie un contract de cont curent; în vederea acestui contract B remite lui A cambia, ce constată datoria, pentru a fi creditat de către A în contul curent cu valoarea prevăzută în titlu. A reintrînd în posesiunea cambiei pusă în circulație se debitează în favoarea lui B cu valoarea ei: din moment - ce intervine această debitare, datoria cambială se stinge definitiv; un nou raport juridic se naște: A nu mai datorește nimic din cambie, căci el a devenit proprietarul titlului constituit rimesă de către B; dar pentru ca să devină proprietar, A a convenit să se debiteze prin contul curent; această nouă obligațiune s'a substituit deci celei precedente. Său să presupunem că X vinde lui Y o cantitate oarecare de mărfuri; și, în loc ca Y să i trimită prețul, convin ca X să se crediteze cu valoarea mărfurilor în contractul de cont curent, ce există între ambele părți; în acest caz Y nu va mai datori lui X nici o sumă din contractul de vindere cumpărare, căci prețul se consideră, ca și cum ar fi fost achitat de Y lui X, care apoi ar fi trimis lui Y o sumă egală, pentru care l'a debitat în cont curent. De aci se vede, că prin acest efect al contractului, cauza și titlul obligațiunei prime sunt înlocuite prin o nouă cauză «debitarea» și printr'un nou titlu «contractul de cont curent».

Pe temeiul acestui efect, cînd între două persoane s'a încheiat un contract de cont curent, toate rimesele, ce-și fac reciproc corentiști, se transformă în articole de debit și credit; iar prin atari debitări primitorul se face respunzător pe baza obligațiunei născută din operarea rimeselor în cont; titlul, pe care se întemeiază răspunderea pentru acele obligațiuni va fi contractul de cont curent, singurul, ce crează raportul obligator. Legătura juridică, ce preesista, dispăre; prima obligațiune dintre trimițător, și primitor se stinge, substituindu-i-se noua obligațiune întemeiată pe o nouă cauză; prima obligațiune e deci *novată*; și întru cit novățiunea se operă prin contractarea unei noi obligațiuni fără a se opera nici o

(*) Veđi *Curierul Judiciar* din 1903 No. 35, 36, 40, 42 46 și 47 din 1904, No. 26, 30, 34, 43 67, și 68.

schimbare între părțile contractante, ea e *obiectivă*; iar efectele acestei novațiuni au a se determina după regulile statornicite de dreptul comun.

Am zis, că acest efect al contractului de cont curent nu numai, că e recunoscut în mol expres prin tratatul legii, dar chiar că n'a putut fi contestat în mod serios; și aceasta cu drept cuvint, căci, dacă obligațiunea primă nu s'ar stinge, scopul final al contractului de cont curent nu s'ar putea atinge. În adevăr, la încheierea contului pentru formarea saldului, toate valorile operate la creditul unuia dintre corentiști, după cum se va vedea, trebuie să se compenseze pînă la concurența creditelor celui-l'alt; dar această operațiune a compensării, dată fiind natura deosebită a diverselor rimese, ce-și vor fi făcut reciproc trimițătorul și primitorul, ar fi imposibilă, dacă rimesele n'ar fi transformate în valori fungibile; de aci necesitatea absolută, ca obligațiunile prime, ce constituesc rimesele, să dispară pentru a face loc altora, nouă, cari să fie apte de a răspunde la necesitățile contractului. Novațiunea este prin urmare de esența contractului de cont curent.

Nu trebuie să ne înșelăm însă a crede, că la or ce înscriere de credit trebuie neapărat să se opere și novațiunea unei obligațiuni preesistente; dacă aceasta se întâmplă în mod obicinuit, se poate cu toate acestea ivi cazuri, unde dreptul celui ce înscrie un credit, să nu izvorască propriaminte vorbind dintr'un drept de creanță preexistent. În adevăr, să presupunem că între A și B intervin un contract de cont curent; cu ocaziunea încheierii contractului A remite lui B oare care sumă de bani, cu care evident se și creditează; în atare caz care va fi obligațiunea novată? A nu avusese față de B nici o obligațiune anterioară, deci n'a putut avea loc nici o novațiune; și cu toate acestea nu se poate pune la îndoială validitatea rimesei constituită și regularitatea înscrierii acestui articol, între operațiunile, ce au alimentat contractul de cont curent. În specie, nu se poate pretinde că B era obligat la restituirea sumei, ca fiindu-i lăsată în depozit său pentru mandat, etc.; de oare-ce pentru a ajunge la atari obligațiuni, ar trebui să schimbăm convențiunea părților, care nu s'au gândit nici un moment de a crea raporturi de depozit său de mandat, etc.; și nici nu se poate zice că B era obligat la restituirea sumei, pentru că ar deține-o fără cauză, de oare ce în momentul chiar cînd A a vărsat suma, s'a convenit a fi operată ca articol de credit în contractul de cont curent. E evident dar, că nu la or ce înscriere de credit în acest contract trebuie să corespundă absolut și novațiunea unei creanțe preexistente.

Dacă însă voim să generalisăm baza, pe care se întemeiază înscrierile dintr'un contract de cont curent, trebuie să recunoaștem, că acestea se razimă numai pe *concursul voinței* corentiștilor de a opera creditul în cont curent (Vivante op. cit., No. 1199). Acest acord de voințe este cauza generatrice a înscrierilor creditelor; aceste înscrieri vor opera sau nu novațiune, după cum creditarea va înlocui sau nu o obligațiune preexistentă.

Novațiunea intervine în mod necesar și independent de or-ce altă stipulațiune a părților; dar, ce e mai mult, chiar dacă corentiștii ar conveni ca rimesele, ce vor alimenta contul, să nu fie novate prin efectul contractului, eficacitatea unei atari clauze nu și-ar putea produce efectul dorit; căci novațiunea fiind de esența contractului, părțile nu o pot legalmente înlătura; stipulațiunea, ce ar prevedea-o, poate fi interpretată ca o condițiune imposibilă, care, după cum se știe, anulează convențiunea, adică constituirea rimesei.

Cu toate acestea propriaminte, vorbind, această novațiune nu e identică cu or ce novațiune obiectivă, căci stingându-se prima obligațiune se naște o nouă obligațiune, care nu consistă în o nouă datorie; ci numai în o creditare a trimițătorului, ceea ce nu-l constituie un adevărat creditor. De altă parte, efectul novațiunii obiective se aseamănă cu acel al dării în plată; ceea ce a făcut pe legiuitorul german în noul Cod civil al imperiului nici să nu se mai ocupe de ea a parte cu ocaziunea regulamentării novațiunii, ci a contopit-o în «*datio in solutum*». De altmătrelea doctrina germană nici nu admite novațiunea rimeselor ci numai a saldului, care stinge creditările operate prin înscrierea rimeselor în cont; și acest mod de a vedea se pare împărțit și de noul legislator comercial al germaniei din 1900, de oare-ce prin § 355 și 356, cari conțin dispozițiunile relative la contractul de cont curent nu amintește de novațiune, ca de un efect necesar al contractului de cont curent (Vivante op. cit., nota 25);—pe cînd din contra legiuitorul nostru, după cum am văzut, o prevede formal prin art. 370 C. civ.

Dar novațiunea rimeselor se înfațișează și la noi cu un caracter cu totul particular: ea e mărginită numai în raporturile dintre corentiști; cât pentru cei de al treilea trebuie considerată ca «*res inter alios acta*». Legiuitorul o spune expres prin art. 370 al 1° «..... și novațiunea obligațiunii de mai înainte între acela care a trimis valorile și primitorul lor»; ceea ce însemnează că novațiunea nu operă juridicește stingerea obligațiunii constituită rimesă de cât numai «*inter partes*»; dacă prin urmare titlul, ce a făcut obiectul rimesei este datorit de un terțiu, acestuia nu

i se poate conferi dreptul de a invoca stingerea obligațiunei sale prin faptul că creditorul său a operat titlul într'un contract de cont curent; căci, prin efectul acestui contract proprietatea valorilor operate în cont se strămută de la trimitător la primitor; deci obligațiunea datorită de terțiu, s'a strămutat de la creditorul acestuia, corentistul trimitător, la corentistul primitor, care va exercita toate drepturile cu accesoriile lor isvorite din obligațiunea constituită rimesă.

Totuși, la această regulă, că novațiunea nu se operă de cît numai între corentiști, legiuitorul comercial a creat o excepțiune în materia falimentului prin art. 813. În adevăr, prin alineatul acestui articol se zice, că poate fi revendicat prețul său partea din prețul mărfurilor menționate în prima parte a acelei dispozițiuni, dacă nu fusese plătit în bani sau alt-fel și nici nu fusese trecut în contul curent dintre falit și cumpărător; prin urmare, dacă mărfurile expediate de proprietarul lor fuseseră vindute de falit, căruia i fuseseră predate cu însărcinarea de a le vinde în contul proprietarului iar nu în al său propriu, fiind că cumpărătorul nu a achitat prețul, proprietarul va avea dreptul a-l revendica; însă, acest drept al său va fi pierdut, dacă cumpărătorul, fiind în cont curent cu plătitul a operat valoarea acelui preț ca rimesă în contractul de cont curent. Așa dar, cu toate că novațiunea obligațiunei constituită rimesă nu trebuie să aibă eficacitate de cît numai între corentiști, în specie ea devine opozabilă și proprietarului mărfurilor, care n'a participat la încheierea contractului de cont curent. Rațiunea juridică a acestei excepțiuni se deduce cu ușurință prin asimilarea, ce trebuie să facem între novațiunea obiectivă și darea în plată; căci prin faptul că cumpărătorul a operat în contul curent valoarea prețului, el cată a fi considerat că a achitat datoria sa; deci, proprietarul mărfurilor nu i poate face nici o pretențiune, ci trebuie să-și valorifice dreptul numai în contra falitului.

În practică se poate întâmpla ca rimesa constituită să consistă din obligațiune, în care debitorul titlului să fie îndatorat solidaricește cu un altul la plată. În acest caz, codebitorul va putea invoca stingerea obligațiunei sale solidare, dacă operarea ei ca rimesă s'a făcut într'un contract de cont curent intervenit între creditorele său și codebitorul său solidar; de oare ce în obligațiunile solidare codebitorii se reprezintă unii pe alții în toate actele, ce sting sau micșorează obligațiunile lor solidare. Din contră, această rațiune nu va fi suficientă pentru a împedea pe posesorul unei cambii de a exercita acțiunea cambială contra unui coobligat cambiar, cu toate că acea

cambie fusese constituită rimesă de vre un alt coobligat solidar; căci, în atari titluri, după cum se știe, este proclamată autonomia obligațiunilor cambiale, așa că soarta obligațiunei fie căruia codebitor e cu desăvîrșire independentă de a celor l-alți.

Observațiune.—Legiuitorul nostru comercial prin redacțiunea art. 813 C. co., împrumutată din Codicele comercial italian, a înlăturat o vie dificultate, la care putea da naștere vechiul art. 314 din codicele abrogat; articol luat din codicele francez (art. 575 C. co. fr.) și care suna în modul următor: «Asemenea se va putea cere înapoi prețul său partea din prețul numitelor mărfuri, care nu se va fi răspuns, nici se va fi prefăcut în zapis, nici se va fi răfuit prin vre-o socoteală între falit și cumpărător.

Prin ultimele cuvinte «nici nu se va fi răfuit prin vre o socoteală între falit și cumpărător» vechiul legislator a căutat să traducă ideea exprimată în textul francez prin expresiunile «*ni compensé en compte courant entre le failli et l'acheteur*». Dar atit în Franța cât și în Italia, unde după unirea statelor peninsulei, s'a proclamat în vigoare Codicele Albertin, copiat după cel francez, s'a născut discuțiunea, atit în doctrină cât și în jurisprudență, dacă este necesar pentru a se respinge cererea de revendicare, ca prețul să se fi compensat deja prin contul curent, sau ar fi suficient ca el să fie operat numai în cont curent; căci unii pretindeau, că trebuie neapărat să aibă loc compensarea lui, cum zice textul; adică să se fi format bilanțul de lichidare și numai în acest caz revendicarea putea fi respinsă; pe cind alții din contra susțineau, că simpla constituire a prețului ca rimesă, avea ca efect, că valorile nu mai puteau fi revendicate. Legiuitorul italian din 1882, pentru a termina controversa, adoptă ultima parere, și pentru aceasta se exprimă cu termenii «că prețul va putea fi revendicat, nu va fi trecut în contul curent dintre primitor și cumpărător»; iar legiuitorul nostru actual, împrumutând în art. 813 redacțiunea legislatorului italian, a lăsat să se vadă că constituirea prețului ca rimesă va avea de efect împedecarea acțiunei în revendicare.

V. Dimitriu

(Va urma)

Profesor la Universitatea din Iași

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 16 Februarie 1905

Președenția D. lui N. MANDREA, Președinte

Sigmund Ropaport și B. Folticiner

Casație.—Recurs penal.—Semnarea recursului de o altă persoană de cît recurentul, fără a avea procură

pentru aceasta.—Recurs nevalabil.—Recurs semnat de recurent însă trimis la grea instanței penale printr'un procurator cu procură în regulă.—Recurs valabil.

1. *Recursul, în materie penală, semnat de o altă persoană pentru recurent, în baza unei procuri prin care nu i se dă drept a face recurs, nu este valabil.*

2. *Recursul, în materie penală, semnat de recurent, însă trimis la grea instanței penale, a cărei hotărîre se atacă cu recurs, printr'un procurator autorizat cu procură în regulă, este valabil.*

Decisiunea 227/905. — Respins, în urma unei divergențe, după incidentul ridicat de d. procuror St. Stătescu, recursul făcut de Sigmund Rapaport contra decisiunii Curții de apel din Iași, s. II cu No. 1180/904, ca neregulat făcut, iar în privința lui B. Folticiner, respins incidentul ridicat, considerînd recursul ca regulat făcut.

Curtea,

Ascultînd citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier G. C. Șișman;

Pe d. procuror asupra neadmisibilității recursului;
Pe d. avocat C. Wortman din partea recurenților în combatere;

Deliberînd,

Asupra incidentului de neadmisibilitatea recursului, ridicat de d. procuror, pe motiv că părțile recurente nu s'ar fi prezentat în persoană a face declarațiune de recurs, iar pe de altă parte că B. Folticiner care a semnat petiția de recurs și ca mandatar al lui Sigmund Rapaport, nu avea procură pentru aceasta;

Avînd în vedere că ambii recurenții fiind condamnați de Curtea de apel la cite una sută cinci-zeci lei amendă pentru contravențiune la legea minelor, B. Folticiner a declarat recurs la grea Curții de apel, atît în numele său personal, cît și ca mandatar al lui Sigmund Rapaport, pe temeiul unei procuri autentice la No. 916/900, iar petițiunea ast-fel semnată a fost prezentată grefierului Curții de către avocatul P. Sadoveanu, care a părăsire pe numiții la Curtea de apel;

Considerînd în cît privește recursul lui Rapaport acesta nu e în regulă întru cît Folticiner iscălește petiția pentru recurs și în numele lui Rapaport pe temeiul unei procuri din 1900, fără ca această procură să confere dreptul de a face recurs în materie penală; că ast-fel e un recurs făcut de cineva care nu avea împuternicire;

In ce privește recursul lui Folticiner:

Considerînd că art. 417 Pr. pen. prevede că partea condamnată, care voește să facă recurs va trebui să facă sa în persoană sa prin al său împuternicit la grea instanței a cărei decizie atacă, declarare verbală că voește să meargă înaintea Curții de casație;

Considerînd că scopul legiuitorului a fost să ceară ca cel condamnat să și manifeste în mod formal și neîndoios voința sa de a face recurs;

Că scopul legii este atins nu numai în cazul cînd declarația se face verbal, ci și în cazul cînd declarația de recurs se face înscris și se trimite prin poștă sa prin procuratorul său, la grea instanței de fond;

Că întru cît, în speță, recurentul și-a manifestat în mod neîndoios voința sa de a face recurs printr'o cerere semnată de dînsul și trimisă prin procuratorul său la grea Curții de apel, recursul este regulat făcut.

Pentru aceste motive, Curtea, admite incidentul ridicat de d-l procuror și declară ca neregulat făcut recursul de S. Rapaport, respinge incidentul relativ la B. Folticiner și declară recursul admisibil, etc.

Audiența de la 14 Februarie 1905

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

D. Bălănescu și Nicolae Cialic

Jurnal No. 419

Casație.—Recurs în materie penală.—Depunerea lui, însoțit de taxă, la poștă sa la telegraf. — Cazurile în care este valabil.—(Art. 417 Pr. pen.)

Pentru cazurile normale, recursul în materie penală, trebuie să se facă conform prescripțiilor art. 417 din Pr. penală, însă în cazurile anormale, cînd partea nu se poate prezenta la grea instanței penale spre a declara recurs, recursul se poate face valabil printr'o declarație predată la poștă spre a fi expeditată, sa printr'o telegramă, o dată cu taxa recursului, destul să fie primit la grea instanței penale în termenul de trei zile prevăzut pentru recurs.

Constatarea oficiului poștal sa telegrafic că taxa recursului s'a depus este suficientă pentru scopul urmărit prin legea timbrului.

Curtea,

Ascultînd citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Ath. C. Kivu;

Pe d. procuror în conclusiuni asupra incidentului de neadmisibilitatea recursului;

Deliberînd,

Asupra incidentului de neadmisibilitate a recursului ridicat de partea civilă și de d-l procuror, pe motiv că ar fi făcut prin telegramă, iar taxa recursului nu ar fi regulat depusă la poștă;

Considerînd că se constată că recurenții fiind condamnați de Curtea de apel din București la o sumă de trei mii cinci sute lei despăgubiri derivate dintr'un delict penal de care numiții recurenți fusese achitați, a declarat telegrafic recurs la grea Curții de apel, alăturiind la telegramă și taxa de una sută două-zeci și cinci lei în coale timbrate, care au fost anulate de oficiul telegrafic din Constanța, indicîndu-se aceasta anume pe telegrama expeditată Curții de apel;

Considerînd că pentru cazurile normale recursul în materie penală are a se face conform prescripțiilor art. 417 Pr. pen. însă, în cazurile anormale, cînd partea nu se poate prezenta la grea instanței penale spre a declara recurs, recursul se poate face valabil printr'o declarație predată la poștă spre a fi expeditată sa printr'o telegramă precum în speță s'a făcut;

Că aserenea moduri lesnicioase de a face recurs, continuu a fost admise și nu se întrevide pentru ce de acum nu s'ar mai admite, voină a ne ține strict de litera art. 417 Pr. pen.;

Considerînd că dacă recursul făcut prin telegraf este valabil întru cît e primit la grea Curții de apel în termen de 3 zile, el e valid și'n privința taxei cerute de 125 lei a căror depunere odată cu facerea recursului se constată de biuroul telegrafic;

Că constatarea acelei autorități publice pentru depunerea sumei, e suficientă pentru scopul urmărit prin legea timbrului;

Că așa fiind, recursul e admisibil ca formă;

Pentru aceste motive, Curtea, constată că recursul e în regulă, etc.

TRIBUNALUL ILFOV, Secția Comercială

Audiența de la 13 Ianuarie 1905

Președenția D-lui TH. P. CUDALBU, Președinte

Maria Brătășanu cu Schreiber & Co S-r

Femea măritată. — Parafernă. — Actele ce femeia nu poate face fără concursul soțului. — Facerea unor asemenea acte fără consimțământul bărbatului. — Nuli-

tate. — Dacă femeia este ținută să restituie ce a primit. — Casul în care este ținută la restituire. — (Art. 199, 207 și 1164 din Codul civil).

1. Femeia măritată, având chiar parafernă, nu o poate da, înstrăina, ipototeca nici dobândi avere, cu titlu oneros sau gratuit, fără concursul bărbatului la facerea actului său prin deosebit consimțământ scris, și legea pronunță nulitatea unor asemenea acte dacă femeia le-a făcut fără concursul său autorizațiunea soțului.

2. Femeia măritată, care a obținut anularea actului făcut fără autorizarea maritală, este ținută de a întoarce ceea ce a primit dacă se va dovedi de creditor că ceea ce i-a dat i-a folosit personal.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de Maria Brătășanu cu autorizarea soțului, prin petițiunea în reg. la No. 18724/904, în contra firmei Schreiber & Comp. S-sorî, precum și opozițiunea interjectată de numita în contra ordonanței de gaj cu No. 12516/904;

Având în vedere că prin ambele aceste cereri conexe în ședința de la 10 Ianuarie curent, jurnalul No. 128/905, reclamanta tinde să anuleze contractele de amanet cu data 6/19 Februarie și 10/23 N-brie 902 intervenite între dânsa și firma intimată pentru suma totală de 2350 lei;

Având în vedere susținerile părților și actele prezentate;

Având în vedere că reclamanta cere anularea acestor contracte pe motiv că dânsa fiind femeie măritată în momentul când a contractat împrumutul, nu se putea obliga în mod valabil fără autorizarea soțului, deci convențiunea contractată prin aceste două acte fiind nulă, firma Schreiber & Comp să fie obligată a-i restitui obiectele depuse în gaj sau contrariu să îi plătească valoarea lor în sumă de 30000 lei;

Că la această acțiune firma pârâtă opune, că reclamanta nedeclinându-și calitatea de femeie măritată atunci când a contractat, s'a făcut culpabilă de un quasi delict civil, care îi ridică dreptul de a cere anularea convențiunii, și că în orî ce cas, suma împrumutată profitând reclamantei, dânsa să fie obligată cel puțin la restituirea acestei sume;

Având în vedere contractele de gaj cu data 6/19 Februarie 1902 și 10/23 Noembrie 1902 prin care reclamanta, personal fără autorizațiunea soțului său, declară că s'a împrumutat de la firma Schreiber & Comp prin primul act, cu suma de 1350 lei, platibilă la 6/9 Aprilie 1902, iar prin cel d'al doilea, cu suma de 1900 lei, platibilă la 10/23 Februarie 1903, depunând ca amanet, pentru garantarea sumei împrumutată și a dobânzilor de 1/2 la sută pe lună, obiectele anume specificate în fie care din aceste două acte;

Având în vedere că cu actele anexate la dosarul cauzei și anume: extractul cu data 30 Ianuarie 1870 după registrul de căsătorii și certificatul No 2979/904 liberate de Primăria Urbei Craiova, reclamanta face dovadă, că este căsătorită încă din anul 1870, și că această căsătorie până în prezent nu a fost desființată prin nici o sentință sau decizie pronunțată de justiție;

Considerând în drept, că după art. 199 C. civ femeia având chiar parafernă, nu o poate da, înstrăina, ipototeca, nici dobândi avere cu titlu oneros sau gratuit fără concursul bărbatului la facerea actului, sau prin deosebit consimțământ scris;

Considerând că, legiuitorul edictând acest text de lege, ca consecință a puterii maritale și a intereselor femeii și a familiei a voit să pună o garanție mai mult, la protecțiunea ce din întreaga economie a codului se vede că a voit a acorda femeiei, contra slăbiciunii și ușurinței sexului său, supunând actele sale, după în-

prejurări, confirmărei soțului său a justiției, care ar putea aprecia cu mai multă maturitate, importanța și consecințele actului ce întreprinde;

Că de și legea prin nici o dispozițiune directă și principală nu pronunță nulitatea actelor făcute de femeia măritată fără autorizarea maritală, însă, din stabiliterea caracterului nulității prin art. 207 C. civ., și din termenii proibitori ai art. 199, prin care se stabilește incapacitatea femeiei măritate, rezultă că există această nulitate;

Că aceasta este atît de adevărat, în cât, adoptarea teoriei contrarie, ar avea de efect, nimicirea întregului sistem tutelar, ce legea generalmente a instituit în favoarea incapacibililor, și ar face să dispară cu totul garanția ce legiuitorul a avut-o în discernământul scrupulos al bărbatului;

Că dar, față cu acest principiu de drept și întru cît intimații, nu numai că nu dovedesc, dar nici n'au propus măcar să dovedească, — manoperile ce pretind că reclamanta a întrebuițat, pentru a-i induce în eroare asupra capacității sale contractuale, acțiunea ca și opozițiunea făcută de d-na Brătășanu, câtă să fie admise și anulându-se contractele de amanet intervenite între părțile în litigiu, intimații urmează să fie obligați la restituirea obiectelor constituite gaj și anume specificate în aceste două contracte, sau contrariu la plata valorii lor, pe care Tribunalul, în suverana sa apreciere, o fixează la suma de 30000 lei cerută prin acțiune;

Considerând că, de și art. 199 pune principiul care definește femeii dreptul de a înstrăina averea sa, fără autorizațiunea bărbatului său a justiției, și, deși stabilirea caracterului nulității rezultând din dispozițiunile art. 207 și din termenii prohibitivi ai art. 199 C. civ. reese, după cum s'a arătat mai sus, existența nulității obligațiunilor contractate de femeia măritată fără autorizarea soțului; cu toate acestea, nu este mai puțin adevărat, că pe baza principiului de echitate: «că nimeni nu se poate înbogași în paguba averii altuia» legiuitorul, prin art. 1164 C. civ. a modificat, întru cât va, principiile enunțiate, în sensul că, dacă femeia a obținut anularea actului făcut fără autorizațiunea maritală, este ținută de a întoarce ceea ce a primit, dacă se va dovedi de creditor că ceea ce i-a dat i-a profitat;

Că bazați pe dispozițiile acestui text de lege, 1164 C. civ., intimații cer, pe cale de apărare, ca reclamanta să fie obligată să le restituie suma de 2350 lei, cu care a împrumutat-o întru cât această sumă i-a profitat;

Având în vedere că în dovedirea faptului că reclamanta a întrebuițat banii împrumutați în propriul ei folos, firma intimată a cerut să se facă interrogator reclamantei care, prin răspunsurile date și consemnate la dosar, recunoaște că bani luați de la Schreiber i-a întrebuițat în plata unor datorii ale sale;

Că așa fiind și firma pârâtă este îndrituită să ceară ca reclamanta să fie obligată la plata sumei împrumutată din moment ce se stabilește că banii împrumutați au folosit personal reclamantei, care în ce privește obiectiunea acesteia din urmă că o atare cerere urma să fie făcută pe cale de acțiune reconvențională, această obiectiune nu este întemeiată, pentru cuvântul că firma pârâtă nu formează pretențiuni decurgând din acte sau raporturi juridice deosebite intervenite între părți, ci din aceleași acte de amanet; și în afară de aceasta, fiind de principiu că pe cale de apărare în fond debitorul poate opune liberațiunea sa, în tot sau în parte, fără să fie nevoie de o cerere principală în acest scop;

Pentru aceste motive, admite acțiunea, etc.

(ss) P. T. Cudalbu, M. Balș. Grefier (s) St. Ionescu

Notă. — Soluția dată de tribunal prin sentința mai sus reprodușă nu suferă nici o îndoială. Veđi în această privință, D. Alexandresco, t. I, partea II, p. 101. (N. R.).

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BOTOȘANI

Audiența de la 15 Februarie 1905

Președenția D-lui CORNELIU BOTEZ Judecător de ședință

L. Goldman și Fany Fichman ex Paul Segal, pentru bani

Sentința No. 14.

Cambie.—Gir.—Transmiterea unei cambii prin gir.—Cambie emisă în alb—Dacă excepțiunea că cambia a fost emisă în alb poate fi opusă girantului ei de către emitentul unei asemenea cambii.—(Art. 273 și 349 C. com.).

1) Pentru înlăturarea abuzurilor ce se săvârșeau de către posesorii de rea credință prin întrebuițarea cambiilor emise în alb, legiuitorul din 1900 a introdus în art. 273 C. com. dispozițiunea că lipsa arătării numelui persoanei sau firmei primitorului la facerea cambiei, exclude calitatea și efectele speciale ale cambiei cu rezerva efectelor ordinare ale obligațiunii, după natura sa comercială sau civilă.

2) O asemenea excepțiune fiind privitoare la însăși forma titlului poate fi opusă de către emitent posesorului prin gir al cambiei date în alb, în virtutea art. 349 C. com. care, având un caracter absolut și general, nu distinge dacă cambia s'ar găsi în posesiunea beneficiarului în ordinul cărui a fost emisă sau a fost transmisă prin gir.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de către L. Goldman contra cărții de judecată sub No. 1105/904 a d-lui judec al ocolului Botoșani, prin care admițându-se acțiunea cambială intentată de Paul Segal, în calitate de giratar, a fost condamnat în calitate de emitent și în mod solidar cu Fani Fichman, giranta cambiei, a plăti lui Paul Segal suma de 500 lei, prevăzută în cambie, cu procente și cheltuieli de judecată;

Având în vedere că apelantul înaintea judec de ocol a ridicat excepțiunea că cambia emisă în ordinul Fani Fichman a fost dată în alb și că a fost umplută posterior emisiunii, de asemenea că cambia în alb a fost dată ca garanție pentru plata unei datorii izvorînd din altă cauză, cu prilejul achitării căreia. Fani Fichman n'a restituit cambia, trecînd o mai tîrziu prin gir reclamantului, fapte dovedite prin martorii ascultați înaintea judecătorului de primă instanță. Cu toate acestea, judecătorul de ocol de și a admis această dovadă, revine asupra ei pe motivul că de și cambia a fost emisă în alb, acest fapt nu poate fi opozabil girantului, întru cît acestuia i s'a transmis cambia prin gir, iar faptul că cambia i-ar fi dată de emitent în alb, nu constituie un fapt personal reclamantului. Că a se vedea întru cît această argumentare e întemeiată, față de dispozițiunile legii comerciale privitoare la condițiunile cambiei și la efectele ei;

Avînd în vedere că pentru a se înlătura abuzurile ce se săvârșeau cu punerea în circulațiune a cambiilor emise în alb, cari se umpleau cu sume arbitrare de beneficiarii de rea credință, legiuitorul din 1900 a introdus în art. 273 din Codul comercial dispozițiunea că lipsa arătării numelui persoanei sau firmei primitorului la facerea cambiei, precum și lipsa vre-uneia din condițiunile esențiale de formă, anume specificate în articolele precedente, exclude calitatea și efectele speciale ale cambiei, cu rezerva efectelor ordinare ale obligațiunii după natura sa, comercială sau civilă. De asemenea prin art. 349 din acelaș cod în legătură cu această dispozițiune, a permis debitorului unei cambii, a opune, atît excepțiunile personale aceluia care se obligă, cît și excepțiunile privitoare la forma titlului a cărei neobservare, fără vre-o restricțiune, a supus-o sancțiunii prescrisă de art. 273; că e negăduit că excepțiunea ridicată de apelant e o excepțiune relativă la forma titlului, care dovedindu-se ca fondată, are de efect de a desbrăca cambia emisă de dînsul de calita-

tea și efectele ce legea atribuie în genere efectelor cambiale, aceasta neafîrnat de faptul că cambia se găsește în altă mînă de cît cea a beneficiarului în ordinul cărui a fost emisă. Dispozițiunea art. 273 combinat cu art. 349 din Codul comercial avînd un caracter absolut și general se aplică deci la ori-ce persoană ar avea în posesiunea sa cambia, și prin urmare și posesorului prin gir. E adevărat că legiuitorul pentru a face ca cambia să circule cu ușurința și, în scopul întăririi creditului comercial, a înconjurat girul—spre deosebire de cesiune—de garanții puternice și efecte cari înlesnesc transmisiunea proprietății cambiei cu mai multă energie și siguranță, de cît o simplă cesiune, acordînd giratarului mai multe drepturi de cît avea chiar girantele. Dar pentru ca giratarul să poată beneficia de această protecțiune a legii se cere ca efectul transmis prin gir să întrunească condițiunile esențiale ale unei cambii, pentru că ceea ce a înțeles legiuitorul să protegă și să înconjoare de garanții severe e titlul cambial, instrument de credit și circulațiune, nu și ori-ce alt titlu care neotrănind condițiunile de formă ale cambiei, este dezbrăcat prin acest simplu fapt de calitatea și efectele ce legea atribuie efectelor cărora li se poate da această denumire numai cîtă vreme nu li se poate reproșa nimic sub raportul formei lor. Spre a se vedea la ce consecințe duce sistemul contrariu, e destul a remarca împrejurarea că îmbrățișînd acest sistem dispozițiunile legii relative la nulitatea cambiei, emisă cu nerespectarea formelor solemne ce o condiționează, ar rămîne totdeauna o literă moartă, fiind ușor posesorilor de rea credință de a eluda legea prin transmiterea prin gir a cambiilor vițioase ca formă. Ori, legiuitorul a voit, tocmai acest abuz a' l împiedica prin sancțiunile ce prescrie în această privință.

Din momentul ce se constată că cambia, din pricina neregularităților de formă, nu are de cît puterea unei obligațiuni supuse regulilor de drept comun și girul unei asemenea obligațiuni prezintă cel mult caracterul unei simple cesiuni, supusă discuțiunii pe căile ordinare, tribunalul, față de cele constatate urmează, deci, a admite excepțiunea ca fondată cum și apelul, respingînd acțiunea cambială ca neadmisibilă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecătôr de ședință Corneliu Botez, admite aplul și respinge acțiunea, etc.

(ss) Corneliu Botez, G. E. Vrînceanu.

TRIBUNALUL MAHOMEDAN AL JUD. CONSTANȚA

Audiența de la 12 Februarie 1905

Președenția D-lui IBRAIM CADIR MUEDIN, Cadiu

Anife Serife Seit Amet cu soțul ei Ablai Menlișu p. a și autorizată ca femeie măritată.

Femeie măritată română de religie musulmană.—Capacitatea ei după lege musulmană.—Autorisarea bărbatului său a justiției.—Inexistența acestei autorisări.

Femeia musulmană, de și română prin anaxiune, nu are nevoie de autorizațiunea soțului ei, că id pornește acțiune contra orî cui, fie chiar contra bărbatului său.

Femeia musulmană poate face ori-ce acte fără nici-o autorizație din partea soțului său a Tribunalului, fie aceste acte în folosul său în paguba ei.

La apelul nominal făcut s'a prezentat reclamanta, lipsind soțul ei Ablai Menlișu.

Procedura fiind completă, s'a dat lectură actelor aflate la dosar.

Tribunalul,

Asupra cererii făcute de d-na Anife Serife Seit Amet d'a fi autorizată să intenteze în contra soțului ei Ablai Menlișu o acțiune pentru anularea unui contract intervenit între ei;

Având în vedere că reclamanta a cerut să i se dea această autorizație de Tribunalul județului Constanța, de oare-ce soțul ei refuză să i-o dea;

Având în vedere că Tribunalul județului Constanța, prin sentința No. 32, pronunțată în ședința de la 29 Ianuarie a. c., și declină competența de a da autorizația cerută de d-na Anife Șerife Seit Amet, și trimite dosarul afacerii la acest tribunal;

Având în vedere că, după legea musulmană, șereatul capitolul «Beii-Baasânda» pagina 259 din «Fetva Ali Efendi» femeea musulmană este absolut stăpînă pe averea ei; poate cumpăra, vinde și încheia ori-ce contracte, fie chiar și cu soțul ei, fără ca pentru aceasta să aibă trebuință de autorizația soțului⁽¹⁾.

Având în vedere că tot după sus zisa lege, volumul al IV-lea «Ibni-abadin», capitolul «Méhér-Baasânda» pagina 491, femeea musulmană este în drept, fie în folosul său paguba ei (sic) a intenta acțiune civilă ori cui și chiar în contra soțului ei, fără să aibă autorizația soțului, sau a Tribunalului;

Considerând, dar, că nu există nici-un text de lege musulmană prin care tribunalele mahomedane să fie obligate a da asemenea autorizații;

Pentru aceste motive, și în puterea art. 39 din legea organizării judecătorești din Dobrogea, hotărăște, că d-na Anife Șerife Seit Amet din Medgidia, este liberă de drept a intenta acțiune ori cînd și contra ori cui va crede că are drepturi de reclamat fie și chiar contra soțului ei Ablai Menlisa;

Sentința se pronunță cu drept de apel la Curtea din Galați, etc.

Data și cetită, etc.

(ss) Cadii: Ibraim Cadir Muedin.

Observație.— Hotărîrea tribunalului Mahomedan, nu are o prea mare importanță din punctul de vedere al stabilirii unei jurisprudențe, căci dacă legile turcești declară pe femei capabile de a face acte civile, ca și pe bărbat, se înțelege că nu poate fi nici-o controversă; dar această hotărîre are o îndoită importanță din punct de vedere juridic și doctrinal.

Să arătăm cazul: Un turec de origină, dar Român prin anexiune, în anul 1891, face un contract cu soția sa, prin care, soția îi vinde averea sa imobilă (averea parafernala); se autentifică și se transcrie actul; soțul e negustor și vînd a lua bani cu ipotecă asupra acestor imobile, împrumutătorul îi spune că nu îi poate acorda împrumutul, pentru motive că actul de vînzare intervenit între dînsul și soția sa e isbit de nulitate, și că atît soția cit și moștenitorii ei, pot cere anularea aceluși act. Auzind aceasta, cadina, și cum bărbatul său nu îndeplinise oare care obligațiuni-

(1) Legislația musulmană nu este singura în care femeea măritată este recunoscută capabilă. Multe alte legislații admit aceeași soluție. Ast-fel, femeea măritată este capabilă în Germania, (art. 52 *rr. civ.*), în Grecia (cpr. C. apel mixtă din Alexandria (Egipt), *Journal Clunet*, anul 1902, p. 898 și anul 1895, p. 186), în Austria, în Anglia (cpr. Surville et Arthuys, *Cours élément. de dr. internat. privé*, 295, p. 311, ed. a 3-a), în Rusia (cpr. Trib. Paris, *Journal Clunet*, anul 1895, p. 622 și anul 1897, p. 888), etc. Cpr. asupra tuturor acestor legislații și a altora, D. Alexandresco, *Dr. civil român*, t. VIII, p. 491, *ad notam*, din care s'a extras aceste citații. Credem că la o viitoare modificare a Codului civil, care se știe că este la ordinea zilei, legiuitorul nostru va admite principiul capacității femeii măritate, care astăzi se impune.

luate cu ocazia facerii aceluși contract, îi cere autorizația maritală, pentru a i face proces, dar turcul, bine înțeles, n'a voit să o autorize; atunci, femeea îi face somație prin portărei, și pe baza acelei somații, se adresează trib. Constanța, ca s'o autorize a sta în judecată, de oare ce soțul ei și în urma somației refuză să i'o dea. Tribunalul, conform art. 624 *Pr. civ.*, fixează o zi de înfățișare, și la ziua termenului, își declină din oficiu compelița de a da această autorizație, pe motiv că, după art. 39 din legea organizării judecătorești din Dobrogea, singur tribunalul Mahomedan e în drept a se pronunța în această materie; de oare ce autorizația maritală e un drept de familie; deci, intră în prevederile menționatului text de lege, și dispune înaintarea dosarului trib. Mahomedan, care în urma citărei părților dă hotărîrea de mai sus.

Iată acum și art. 39 sus-citat: «Pentru afacerile dintre mahomedani, relative la organizarea familiei, la puterea părintească, la căsătorie, divorț și succesiunile ab-intestat se institue în orașele Tulcea și Constanța, cite un tribunal mahomedan, care va judeca conform legilor și usurilor musulmane».

Chestiunea de discutat e următoarea: autorizația maritală e un drept de familie sau de statut personal? Eū cred că tribunalul județului Constanța era în drept să dea autorizația femeii Anife Șerife Seit Amet ca să stea în judecată cu soțul său Ablai Menlișa; căci autorizația maritală e de statut personal. Dacă acești soți s'ar fi dus într'o țară străină, în Franța, Germania sau în ori ce altă țară, le-ar fi spus că ei, intru cit sunt supuși romîni, statutul lor personal îi urmărește și acolo; deci, capacitatea femeii trebuie complinită conform legilor romine; iar, din contră, dacă soții ar fi fost supuși otomanî, și vînd a se judeca în România, soția nu ar fi avut nevoie de nici-o autorizație, căci capacitatea este regulată de legile musulmane ale Statului otoman, căruia aparține⁽²⁾. Ne găsim, dar în fața a doi soți romîni, care se judecă în România, și cu toate acestea nu li se aplică legile țării dintr'o eronată interpretare a dispozițiunilor coprinse în art. 39 din legea organizării judecătorești din Dobrogea.

Din sentința tribunalului Mahomedan, mai reese că, în Turcia, nu legile civile, ci dreptul sacru, religios, guvernează regulile de capacitate; în adevăr, religia și la Mahomedani ca la toți creștinii nu e codificată, dar și la unii și la alții,

(2) Asupra chestiunii controversate de a se ști dacă dispoziția care statornicește incapacitatea femeii măritate atîrnă sau nu de statutul personal al femeii, vezi D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, t. VIII, p. 489, text și nota 3, precum și observația publicată de același autor asupra unei sentințe a trib. din Paris, în *Dreptul* din 1903, No. 27, p. 227, nota 12.

e comentată; de aceea vedem în sentința de mai sus, că Cadiul se referă la Comentariile lui Ali Efendi (Fetuva Ali Efendi), un mare autor turc; îi citează pagina din volumul în care e comentată speța (Méhér-Baasânda) capitolul despre dotă, citând chiar cuvintele textuale.

Conchid dar și zic: că intru cit legiuitorul, prin art. 39, a limitat atribuția tribunalului Mahomedan, și cum capacitatea femeii trebuie îndeplinită conform legilor Statului căruia aparțin soții, părerea mea este că Tribunalele civile din Dobrogea sunt în drept a da autorizația maritală femeilor măritate, cînd aceasta li se refuză de soții lor, mai ales, că asemenea autorizații, după legile turcești, sunt escluse cu totul, nu numai din drepturile de familie, dar dreptu sacru, declară pe femei egală în drepturi cu soțul său cînd e vorba de a face procese, contra orî cui, fie chiar a soțului ei.

Constanța, Februarie 1905.

Traian Fortun
Advocat

BIBLIOGRAFIE

Al III-lea supliment la Codicele de ședință al României

de

I. Ph. Ghețu

Anunțăm cu plăcere apariția supplementului al III-a la *Codicele de ședință al României*, cuprînd toate legile, regulamentele și decretele, de la 1 Iunie 1900 până la 1 Ianuarie 1905, de d-l **Ioan Ph. Ghețu**, fost president al Trib. Teleorman și actual Director al Divisiunii personalului și statistice din Ministerul Justiției.

Această lucrare, *cea mai bună și mai complectă din acele apărute până acum*, era de mult așteptată.

Caracterul este foarte citet, iar volumul, care este tipărit cu multă îngrijire, are nu mai puțin de 2708 pagine.

Cu ocazia fie-cărei legi, autorul ne trimite la discuțiile urmate în Parlament, care câte o dată sunt atât de necesare pentru înțelegerea și interpretarea legilor noastre, din care multe lasă de dorit, pentru că se lucrează prea răpede, am putea dice cu vaporul și une-orî chiar cu electricitatea.

Ca și volumele anterioare, acest din urmă supplement este însoțit de o scară alfabetică foarte sistematică, menită a înlesni cercetările cetitorului, care de cele mai multe orî nu are timp de pierdut. Această scară se referă și la legile în vigoare anterioare, așa că cuprinde întregul corp de legislație ce ne cirmuește astăzi. Cu aceasta s'a înlesnit foarte mult cercetările, căci volumul de față cuprînd o tablă generală, nu mai e nevoie de a se consulta tablele anterioare.

Lucrarea actuală a d-lui Ghețu merită a fi-gura, împreună cu volumele anterioare, în biblioteca magistratului, avocatului, comerciantului și a tuturilor acelor cari stau dilnic în contact cu legile noastre.

Ceea-ce se cere în privința unei asemenea lucrări este de a fi sistematică și pe cât se poate de complectă. Or, tocmai acestea sunt calitățile principale ale operei d-lui Ghețu.

D-sa poate fi mîndru că a înzestrat țara cu o lucrare de prima necesitate, care este menită a fi cu timpul în mina fie-cărui cetățean.

Volumele anterioare sunt aproape epuizate. Această ne bucură, pentru-că, în edițiile viitoare, se vor aduce de bună samă îmbunătățiri simțitoare, pe care numai o experiență îndelungată le poate descoperi.

Urăm, deci, din tot sufletul distinsului publicist care, prin intrarea sa în Ministerul de Justiție, a lipsit magistratura țării de experiența și vastele sale cunoștinți, ca să aibă destulă putere de muncă spre a continua, în fie-care an, cu lucrarea începută, pentru care cu toții îi vom rămîne recunoscători.

D. Alexandresco

Domnii magistrați și avocați cari și-au schimbat domiciliul cu ocaziunea mișcărilor și numirilor ce s'au făcut în magistratură, sunt cu insistență rugați a ne indica printr'o carte poștală noua d-lor adresă, unde trebuie să le trimitem ziarul, aceasta pentru a evita pierderea numerilor și a face ca obonații să și poată avea complect colecția.

Tabla de materii pe 1904 va fi gata la finele Iunii și la începutul Aprilie se va începe distribuirea ei abonaților ce se vor găsi la corent cu plata abonamentelor.

Abonamentele se pot trimite prin mandat poștal numai pe adresa d-lui Codreanu, «Curierul Judiciar», București, Calea Rahovei 5.

A apărut de sub tipar :

SUPLIMENTUL AL III-lea

LA

CODICELE DE ȘEDINȚĂ

AL

ROMÂNIEI

COPRINZÂND

— TOATE LEGILE, REGULAMENTELE ȘI DECRETELE —

DELA

1 Iunie 1900 până la 1 Ianuarie 1905

(După «Monitorul Oficial»)

DE

IOAN PH. GHEȚU

Licentiat în Drept,

Fost președinte de Trib. și actual Director al Divisiunii Personalului și Statistice din Ministerul Justiției

EDIȚIUNEA A DOUA

PREȚUL: 15 Lei, broșat; 17 Lei, legat în piele în xibil.

DE VÂNZARE: la Institut. de Arte Grafice «CAROL GOBL.» S-r Ioan St. Rasidescu 16, Strada Doamnei, 16. București, la principalele librării din capitală cum și la Red: «CURIERUL JUDICIAR».